

NYAvägar

- För flexibilitet i högre utbildning
i hela landet

CAMPUS DALSLAND

*– konceptutveckling och
förstudie om uppbyggnad av ett lokalt campus*

WP6 delrapport inom K3-projektet "Nya Vägar"

Lena Lindhé, Högskolan Väst

Andréas Sülau, Högskolan Väst
Jerry Engström, Campus Västervik

Med stöd av

Nya Vägar

Delrapport WP6 Förstudie om Campus Dalsland

Lena Lindhé, Högskolan Väst
Andreas Sülau, Högskolan Väst
Jerry Engström, Campus Västervik

Januari 2021

Innehållsförteckning

1. Introduktion och bakgrund	5
2. Varför Campus Dalsland?	6
3. Verksamhet – en översikt	8
Eftergymnasial utbildning	8
FoU och innovation	8
Norgesamarbete	9
En naturlig mötesplats	9
4. Organisation och styrning	10
Kommunalförbund	10
Gemensamt bolag	10
Ekonomisk förening	10
Placering hos en av ingående kommuner	11
5. Lokalisering	11
Lokaler och IT-infrastruktur	12
Kollektivtrafik och tillgänglighet med bil	15
Service	16
6. Kompetensbehov	17
7. Intresse för eftergymnasiala studier	18
Vilka har svarat? Respondenter och svarsfrekvens	18
Studieintresse och önskemål om utbildningsinriktningar	19
Utbildningsform och studietakt	20
Bakgrund till studieintresse	20
Utformningen av Campus och studiemiljön	21
Övriga kommentarer	21
Sammanfattning av resultatet	22
8. Samverkanspartners och möjligt utbildningsutbud	23
Utbildningsanordnare eftergymnasial utbildning	24
Andra samverkanspartners	25
9. Bemanning	26
10. Finansiering och intäktsmöjligheter	26
Budgetöversikt	27
Finansieringsöversikt	28
2024 och framåt	29
11. Tidplan	29
12. Sammanfattning och rekommendationer	30
Rekommendationer	31

1. Introduktion och bakgrund

Syftet med den här rapporten är att visa på förutsättningarna för att etablera ett lokalt campus, Campus Dalsland, för stärkt tillgång till eftergymnasial utbildning (högskoleutbildning och yrkeshögskoleutbildning) i Dalsland och sydvästra Värmland.

Genomlysningen tar sin utgångspunkt dels i lokala förhållanden och behov, dels i de kunskaper som upparbetats inom Nya Vägarprojektets övriga arbetspaket rörande teknikstödd undervisning och kvalitet i e-lärande, samverkan mellan kommuner och lärosäten, organisering av samverkan för tillgång till högre utbildning med mera. Den kan därmed ses som ett slags konceptutveckling för fler att ta del av, med generaliserbara dimensioner¹.

Det saknas idag gemensamt ramverk för vad som definierar ett lokalt campus för högre utbildning. Det råder även begreppsförvirring gällande hur man i olika delar av landet benämner olika utpekade miljöer för tillgång till högre utbildning i kommuner. Begreppet lärcentrum har genomgått en innebördsförflyttning där det idag domineras av kommunal vuxenutbildning. I den här rapporten använder vi därför genomgående begreppet lokalt campus.

Förstudien om Campus Dalsland utgör arbetspaket nr 6, WP6, i Nya Vägar-projektet som ingår i Vinnovas K3-program² (Kunskapstriangeln). K3-programmet syftar till att stärka högskolors och universitets samverkanskapacitet och -skicklighet. Nya Vägar-projektet strävar efter att ge viktiga inspel till nationell politik när det gäller samverkan om tillgången till högre utbildning för individer och platser långt från lärosäten. Vinnova har nu möjliggjort för projektet att under en kort men intensiv period utarbeta ett koncept för utveckling av ett lokalt campus, något som kan bli väl så värdefullt för den fortsatta dialogen.

Sedan höstterminen 2019 pågår inom ramen för Nya Vägar-projektet ett annat arbetspaket (WP5) som utreder förutsättningarna för att bygga hållbara partnerskap mellan lärosäten och kommuner för tillgång till högre utbildning i hela landet. Här ingår Högskolan Väst tillsammans med Västerviks kommun (som driver ett lokalt campus sedan mer än 20 år) och Bengtsfors kommun där man tillsammans med övriga kommuner i Dalsland samt Årjäng i Värmland planerar för uppbyggnad av ett gemensamt Campus Dalsland.

Inom WP5 undersöks hur några olika typer av lokala campus i Sverige är organiserade. Därtill beskrivs den unika struktur och organisation som utgör University of the Highlands and Islands, UHI, i Skottland. Dessutom undersöks olika avtals- och partnerskapsmodeller för analys och reflektion kring juridiska perspektiv, detaljeringsgrad, hållbarhet m.m.

I november 2019 företogs inom ramen för WP5 i projektet en studieresa till nämnda University of the Highlands and Islands i Skottland. Flera Dalslandsrepresentanter medföljde på resan, representerande kommunerna Mellerud, Dals-Ed och Bengtsfors.

¹ Delrapporter och projektrapport från Nya Vägarprojektet finns att ladda hem här: www.nyavagar.se/aktuellt

² Mer information: <https://k3-projekten.se/>

Projektet har lett till att Dalslandskommunerna tillsammans med Årjäng med kraft nu markerar sin vilja att gemensamt bygga upp ett lokalt Campus Dalsland, i dialog med Högskolan Väst och Campus Västervik, för att förverkliga den hållbara partnerskapsidén och för att gemensamt i landskapet kraftsamla runt tillgång till och övergång till högre utbildning. En sådan uppbyggnad kan också ses som en konceptutveckling utifrån den samlade kunskap och erfarenhet som hittills framkommit ur Nya Vägar-projektets övriga arbetspaket, WP2, 3 4 och 5. Under arbetet med förstudien har löpande rapportering skett till den styrgrupp som formerats, bestående av samtliga kommunstyrelseordföranden och kommunchefer i de aktuella kommunerna plus Högskolan Västs prorektor. Flera avstämningsmöten har också hållits med den referensgrupp som utsetts av styrgruppen.

Rapportförfattarna är verksamma dels inom högre utbildning med lång erfarenhet av samverkan mellan utbildning och näringsliv/offentlig verksamhet, dels inom kommunal verksamhet med ansvar för ett lokalt campus i annan del av landet, Västervik.

2. Varför Campus Dalsland?

Dalslands fem kommuner (Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda, Mellerud och Åmål) och värmäländska Årjäng brottas samtliga i varierade grad med utmaningar såsom hög arbetslöshet, låg utbildningsnivå, befolkningsminskning och samtidigt kompetensbrist i privat och offentlig verksamhet. Övergången till högre utbildning är generellt låg.

Översikt över de involverade – gröna – kommunernas geografiska område (kartan reviderad utifrån original från föreningen Framtidsbygder Dalsland Årjäng Munkedal).

Allt fler yrken kräver högskoleutbildning och även små landsbygdskommuner har ökande behov av högskoleutbildad kompetens för att försörja förskola, skola, vård, omsorg, annan kommunal verksamhet samt lokalt näringsliv. Invånarna i många landsbygdskommuner har ofta långa avstånd till lärosäten och den som inte kan eller vill flytta kan ha svårt att ta steget till högre utbildning. De som flyttar för att studera återvänder i liten utsträckning. Samtidigt ökar utbildningsklyftorna mellan landets kommuner och de högskoleutbildade koncentreras allt mer till ett antal större

städer. Ny forskning³ visar att 251 av landets 290 kommuner har en utbildningsnivå under genomsnittet.

Ett Campus Dalsland som nav för ökad tillgång till högre utbildning i området stärker attraktionskraft, kompetensförsörjning och utvecklingsmöjligheter för hela Dalsland. Etableringen kan också komma att ge långsiktig effekt på demografi och flyttmönster. I en helt färsk norsk statlig utredning ”*NOU 2020:15 Det handler om Norge. Bærekraft i hele landet. Utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene*”⁴ lyfts satsningar på decentralisering av högre utbildning som en av de viktigaste insatserna för att stärka bärkraften i små landsbygdskommuner.

Viljan och engagemanget hos berörda kommuner att arbeta för ökad tillgång till högre utbildning har växt fram sedan Bengtsfors kommun 2018 tog ett initiativ för att diskutera en gemensam satsning, och därefter genom anslutningen till Nya Vägarprojektet, som koordineras och leds av Högskolan Väst. Dialog fördes inledningsvis med Arbetsförmedlingen, Högskolan Väst, Karlstads universitet m.fl. Fortsatt dialog och utveckling har därefter skett över tid.

I juni 2018 besökte en Dalslandsdelegation för första gången Campus Västervik med representation från Bengtsfors, Åmål, Dals-Ed, Arbetsförmedlingen, Västra

Jerry Engström, chef Campus Västervik, stod värd för Dalslandsbesöket den 20 februari 2020 då kommunledningarna från Mellerud, Åmål, Bengtsfors, Dals-Ed och Färgelanda gavs inblick i verksamheten och möjlighet till dialog om hur man kan jobba hållbart med ett lokalt campus. Foto: Lena Lindhé, Högskolan Väst.

³ Gråsjö, U (2020): [Effekter av högre utbildning på regional utveckling](#): WP4 delrapport inom K3-projektet ”Nya vägar”

⁴ <https://www.regjeringen.no/contentassets/3b37c1baa63a46989cb558a65fccf7a1/no/pdfs/nou202020200015000dddpdfs.pdf>

Götalandsregionen, föreningen EDIT⁵ samt Högskolan Väst. Erfarenheter från besöket återrapporterades inom respektive organisation.

Samtliga kommunledningar i Dalsland var representerade vid ett ytterligare studiebesök på Campus Västervik i februari 2020 (se foto på föregående sida). Högskolan Väst deltog även i detta besök. Högskolan Väst har ett starkt engagemang för breddad rekrytering samt för god och strukturerad samverkan med lokala campus. En viktig hörnsten i Högskolan Västs strategi är att ”nä fler” och medverka aktivt i att öka tillgången till högre utbildning i landet.

3. Verksamhet – en översikt

Eftergymnasial utbildning

Verksamheten inom ramen för Campus Dalsland ska i första hand utgöras av högskole- och universitetsutbildning samt om möjligt även yrkeshögskoleutbildning (YH).

Den lärarledda undervisningen vid ett lokalt campus ges primärt via synkron datorstödd kommunikation med utbildningsanordnaren via videokonferens, där studenternas möjlighet till delaktighet och dialog säkras upp på ett bra sätt. Miljön på Campus Dalsland säkerställer ett bra studiesammanhang för studenten, bidrar med studentstöd, IT-stöd och möjlighet att vara del av en studiegrupp. En översikt över möjliga utbildningsanordnare och möjligt utbildningsutbud under de första åren ges under avsnitt 8. ”Samverkanspartners och möjligt utbildningsutbud”.

Campus Dalsland som nav för eftergymnasial utbildning skulle komplettera utbildningslandskapet i området på ett bra sätt. Vuxenutbildningen i de flesta av de ingående kommunerna är på väg in i en gemensam organisation och allt mer samverkan byggs upp på utbildningsområdet mellan berörda kommuner. Nischade gymnasieutbildningar (exempelvis turismorienterade program på Utsikten i Dals-Ed samt den skogliga inriktning som startar vid Strömkullegymnasiet i Bengtsfors ht-21) kan ge värdefulla underlag för att etablera högskole- och YH-utbildningar på motsvarande områden vid Campus Dalsland. Ett kartläggningsprojekt rörande kompetensbehov och kompetensförsörjning i Dalsland, KiD, pågår parallellt med förstudien om Campus Dalsland.

FoU och innovation

Campus Dalsland kan också komma att utgöra en plattform för utvecklingsprojekt med koppling till regional och lokal utveckling liksom andra FoU-aktiviteter i området. Under 2020 pågår en annan förstudie med finansiering från Fyrbodals kommunalförbund: ”*Innovationskraft på landsbygden – Innovationsplattform Dalsland*” där Not Quite⁶ tillsammans med Mötesplats Steneby⁷ och forskningsinstitutet RISE⁸ tittar på hur innovationskraften på landsbygden kan stärkas. Här finns tydliga beröringspunkter och potential för framtida samarbete. Vi har haft flera möten under förstudieperioden och båda utredningsgrupperna ser stort värde i varandras initiativ och framtidsvisioner. Campus Dalsland skulle långsiktigt kunna utvecklas till en s.k. Open Lab-miljö där studenter och

⁵ Ett Dalsland i Tillväxt <https://www.ettdalslanditillvaxt.se/>

⁶ www.notquite.se

⁷ <https://motesplatssteneby.se/>

⁸ <https://www.ri.se/sv>

forskare gemensamt arbetar tillsammans med kommuner och näringsliv för att möta utpekade utmaningar. En sådan miljö har redan från start även efterfrågats och diskuterats inom ramen för Kommunakademien Väst⁹ och skulle därmed kunna uppfylla breda behov. Här kan man också dra en del lärdom av den FoU-miljö som byggts upp på Campus Västervik¹⁰.

I projektet ”Tur & retur” som drivs av bl.a. Fyrbodals kommunalförbund och där man undersöker hållbara och smarta mobilitetslösningar ”mellan land och stad”, tittar man även på innovativa lösningar för co-workingkontor/distansarbetsplatser i Dalsland. Campus Dalsland skulle kunna utvecklas till en plats till vilken man skulle kunna ansluta sådana delar.

Viktiga anknytningspunkter kan av olika skäl också finnas med verksamheten inom projektet ”Gröna Klustret Nuntorp”¹¹ där man strävar efter att etablera ett utvecklingscenter för gröna näringar och bland annat undersöker förutsättningarna att etablera en plattform för skoglig utveckling.

Ett annat koncept som skulle kunna vara värdefullt att knyta till Campus Dalsland är KTP – *Knowledge Transfer Partnerships* – där nyutexaminerade akademiker på heltid genomför ett strategiskt och kvalificerat utvecklingsprojekt för ett företag i regionen i upp till två år. Projekten kan handla om exempelvis produktutveckling, marknadsutveckling, processutveckling eller energieffektivisering. Konceptet koordineras nationellt av Högskolan Dalarna¹² men Högskolan Väst är en intressent, och att knyta KTP till Campus Dalsland skulle ge en viktig brygga mot näringslivet redan från start. KTP har finansiering från Tillväxtverket.

Norgesamarbete

Campus Dalsland som nav och mötesplats för samarbetet mellan Högskolan Väst och Høgskolen i Østfold (Halden och Fredrikstad, Norge) är ett annat och särskilt spännande utvecklingsscenario. Högskolan Väst och Høgskolen i Østfold samarbetar sedan många år, med formellt avtal tecknat 2013. Under kommande år kommer avtalet att ses över för att identifiera mer fördjupade och strategiska samarbetsområden. Bland annat kommer samarbete inom forskning och forskarutbildning att bli aktuellt. Då kan Campus Dalsland – som är beläget exakt mitt emellan Halden och Trollhättan – bli en naturlig mötesplats mellan lärosätena. Från Høgskolen i Østfold uttrycker man starkt intresse för ett kommande Campus Dalsland och signalerar till och med möjligt intresse att förlägga utbildning där. Se vidare under avsnitt 8. Samverkanspartners och möjligt utbildningsutbud.

En naturlig mötesplats

I nuläget råder brist på självklara mötesplatser för gemensam utveckling i Dalsland. En strävan ska därför även vara att Campus Dalsland ska kunna fungera som en naturlig mötesplats för

- Aktörer med koppling till det lokala och regionala innovationssystemet (Innovatum, VGR, Fyrbodals kommunalförbund, IUC Väst, Almi m.fl.)

⁹ www.hv.se/kav

¹⁰ <https://www.vastervik.se/Campus-Vastervik/forskning/>

¹¹ <https://gronaklustret.se/>

¹² <https://www.du.se/sv/Samverkan/ktp/>

- Aktörer med direkt koppling till Campus Dalsland (kommuner, högskolor/universitet, YH-anordnare)
- Andra aktörer som ser logistikfördelar med en välutrustad mötesplats (ex.vis lokala företag med behov av en kvalificerad och säker IT-miljö för nationella och internationella möten)

Se vidare resonemang om andra samverkanspartners under avsnitt 8. Samverkanspartners och möjligt utbildningsutbud.

4. Organisation och styrning

Eftersom etableringen av Campus Dalsland involverar flera kommuner behöver frågan om organisation och styrning av verksamheten särskilt belysas. Det är viktigt att beslut om detta fattas i ett tidigt skede, och i enighet.

Lokala campus och lärcentra runt om i Sverige är organiserade på olika sätt, ibland under en kommuns utbildningsnämnd eller motsvarande, ibland i kommunalförbund och ibland under kommunstyrelsen i en enskild kommun. Det förekommer att ett antal mindre enheter i olika kommuner samorganiserar sig till ett kluster för att få resurser och genomslag. På andra platser kraftsamlar man och bygger upp en tydlig fysisk miljö som blir ett centralt nav för utbildning och utveckling. ***En framgångsfaktor tycks i alla dessa sammanhang vara att betrakta verksamheten som en tillväxt- och utvecklingsinvestering med ansvaret hos högsta politiska beslutsnivå i berörda kommuner.***

Kommunalförbund

En möjlighet kan vara att placera Campus Dalsland under ett gemensamt kommunalförbund. Det har under ett antal år funnits ett för de fem Dalslandskommunerna gemensamt kommunalförbund, Dalslands kommunalförbund. Åmål har lämnat kommunalförbundet och det får därmed betraktas som ”vilande”, även om viss verksamhet bedrivs inom ett ”bantat” kommunalförbund där övriga fyra kommuner samverkar om miljö- och energifrågor. Förutsättningen måste i det här fallet alltså vara att Åmål åter ansluter sig samt att Årjäng kan ansluta. En sådan organisation skulle ge viss självständighet med kanske mer tungrodd styrning.

Gemensamt bolag

En annan väg kan vara att använda bolagsformen. Det finns exempel där man genom denna typ av struktur knutit samman näringsliv, kommuner och lärosäten för gemensamma syften. Ett sådant exempel är Campus Ljungby, där huvudmannskapet är i bolagsform. En förening bestående av tre lika stora aktörer; lärosäten, kommun och region samt näringslivet, äger gemensamt ett bolag som driver Campus Ljungby. Avtal reglerar tydligt förhållandet mellan aktörerna. Avtalet gäller löpande till dess någon säger upp det. Kommunen står som huvudman, och bolaget styr genom ägardirektiv vilken inriktning och strategi Campus Ljungby skall driva.

Ekonomisk förening

Ett tredje alternativ är bildande av en ekonomisk förening där flera intressenter gemensamt äger och driver verksamheten. Ett sådant exempel är Näringslivscentrum i Arvika där Arvika kommun ingår i en ekonomisk förening tillsammans med Westra Wermlands Sparbank, LO i

Arvika och Eda, Företagarna i Arvika och IUC Westra Wermland. Arvika Näringslivscentrum driver en bred verksamhet med uppdrag att höja utbildningsnivån samt stimulera tillväxt och företagsamhet i regionen.

Placering hos en av ingående kommuner

Ännu ett alternativ är att en av de ingående kommunerna står för huvudmannaskapet, medan de andra kommunernas likvärdiga inflytande och medfinansiering regleras via avtal. En sådan modell tillämpas vid Campus Västra Skaraborg (med säte i Lidköping) där fem kommuner samverkar och där man har inrättat ett utbildningsråd för den gemensamma styrningen av verksamheten.

Oavsett val av övergripande organisationsform kommer man att behöva formera någon slags övergripande styrelse eller styrgrupp med väl balanserad representation från involverade parter, men kanske även med extern ”neutral” representation i form av för verksamheten särskilt värdefull kompetens.

5. Lokalisering

Utgångspunkt för förstudien är att de ingående kommunerna ser Dalslands sjukhus i Bäckefors som prioriterad lokalisering framför andra alternativ. Vi har därför inte undersökt någon annan alternativ lokalisering.

Lokalerna ifråga ägs av Västra Götalandsregionens fastighetsbolag Västfastigheter, och det finns gott om ledig kapacitet. Nuvarande verksamhet inom Dalslands sjukhus är följande:

- Västra Götalandsregionen/NU-sjukvården bedriver följande: Vuxenpsykiatrisk öppenvårdsmottagning, Barn- och ungdomspsykiatri (BUP), Psykiatriskt mobilt akutteam
- Västra Götalandsregionen/Närhälsan bedriver vårdcentral, BVC och jourcentral
- Aleris (fd Praktikertjänst) bedriver följande: Barn- och ungdomsmedicin, Diabetesmottagning, Gynekologimottagning, Hjärtmottagning, Hudmottagning, Ljusbehandlingsenhet, Logoped, Rehab Träningsbassäng, Röntgen, Ögonmottagning och Öron-näsa-halsmottagning.
- Ett par privata entreprenörer är verksamma på sjukhusområdet: det finns en fotvårdsklinik liksom ett café med lunchservering.

Projektgruppen genomförde i oktober platsbesök tillsammans med delar av styrgruppen samt förstärkt representation från Campus Västervik. Västfastigheter visade då fyra olika möjliga miljöer. Efter utvärdering stod det klart att en flygel, hus 12, är bäst lämpad av de visade miljöerna att utvecklas till ett sammanhållet Campus Dalsland med egen identitet och egen tillfart och entré.

Flera uppföljningsbesök har därefter genomförts och en utvecklad dialog med Västfastigheter pågår i skrivande stund. Se vidare under ”Lokaler och IT-infrastruktur” nedan.

Bäckefors är också knutpunkt för kollektivtrafiken i inre Dalsland och möjligt att resa kollektivt till från Årjäng samt även nåbart från Norge. Se vidare under ”Kollektivtrafik”.

Lokaler och IT-infrastruktur

De prioriterade lokalerna i Hus 12, våning 1, på Dalslands sjukhus har potential att rymma den verksamhet som kan tänkas bedrivas vid Campus Dalsland dels under de första åren, och därefter mer långsiktigt med en möjlig expansion till ett ytterligare våningsplan. Hus 12 har en egen tillfart och möjlighet till tydlig entré såväl från norrsidan med befintligt valv som från sydsidan med ett nytt inglasat byggnadsparti. Se illustrationer nedan.

Byggnad nr 12 vid Dalslands sjukhus har en separat tillfart som skapar möjlighet till egen entré och egen identitet för Campus Dalsland-miljön.. Bild: Contekton Arkitekter.

Lokalerna på våningsplan 1 kan med rimliga insatser omskapas till en modern utbildningsmiljö med 2-3 större studios/salar för större grupper, ett antal mindre studios, grupprum, samlingsytor, konferensrum samt arbetsplatser för, inledningsvis, 3 personal.

BRA bef byggnad: 54
 BRA tillbyggnad: 10

Skiss över tänkbar rumsfördelning vid Campus Dalsland, etapp I. Ett par rum markerade med "grupprum" kan med fördel inredas som mindre studios för små studentgrupper eller möten som kräver videokonferensresurser. Den inglasade tillbyggnaden ger ett flöde genom byggnaden och en ny entrémiljö från söder. Bild: Contekton Arkitekter

En ny inglasad tillbyggnad ger möjlighet till en ny entré och bidrar till att skapa en ljus och dynamisk miljö för studier, möten, fika, lunch etc. Bild: Contekton Arkitekter

I särskilt underlag som lämnats till Västfastigheter finns specificerat de IT-krav som ställs på faciliteterna. Förutom bra tillgång till wifi överallt krävs fast IT-uppkoppling i de studios/miljöer (3 st större salar, några mindre) där videokonferens ska kunna sändas och/eller tas emot. Därtill krävs inköp och installation av lämplig utrustning för dessa syften.

En arkitekt har engagerats för att ta fram en första skiss över hur miljön kan tänkas gestaltas och planeras. I dialog med Västfastigheter diskuteras dels de hyresnivåer som kan bli aktuella, dels vilken ansvarsfördelning som kan behöva avtalas mellan hyresvärd och hyresgäst gällande vidare arkitektinsatser liksom investeringar i IT-infrastruktur, utrustning och inredning. Hyresnivån för befintlig ”intern” verksamhet (d.v.s. verksamhet som bedrivs av Västra Götalandsregionen) anges för närvarande ligga runt 1.500 kr/kvm och år. Summan inkluderar värme, el, städning m.m.

Kollektivtrafik och tillgänglighet med bil

Bäckefors är knutpunkt för kollektivtrafiken i inre Dalsland. Busslinjerna 700 Dals-Ed – Vänersborg (som även passerar Mellerud) och 730 Bengtsfors – Uddevalla (som även passerar Färgelanda) möts i Bäckefors för anslutning och byten. Det innebär att boende i Dals-Ed, Bengtsfors, Färgelanda och Mellerud har tillgång till direkt bussförbindelse med entimmestrafik både på morgon och eftermiddag för resa till och från Campus Dalsland. Från och till Åmål krävs bussbyte eller byte tåg/buss. Bytestiderna haltar i nuläget varför restiden blir onödigt lång.

Bäckefors är också möjligt att resa kollektivt till från Årjäng, om än med behov av utvecklad turtäthet och allra helst direktförbindelse. I nuläget är förbindelserna otillräckliga för att möjliggöra pendling till och från Bäckefors över dagen. Se exempel nedan.

Årjäng-Bengtsfors + Bengtsfors-Dalslands Sjukhus (exempel vardag maj resp. nov-20)

Avg Årjäng	Ank Bengtsfors	Avg Bengtsfors	Ank Dalsl Sjukhus	Kommentar
		06:14	06:51	
		07:14	07:51	
06:40	07:40	08:14	08:51	Restid: 2 h 11 min (jfr körtid m bil: 1 h 10 min)
08:10	09:05	10:14	10:51	
		12:14	12:51	
13:10	14:10	14:14	14:51	
		15:17	15:51	
15:10	16:10	16:14	16:51	

Dalslands Sjukhus-Bengtsfors + Bengtsfors – Årjäng (exempel vardag maj resp. nov-20)

Avg Dalsl Sjukhus	Ank Bengtsfors	Avg Bengtsfors	Ank Årjäng	Kommentar
13:12	13:56	14:15	15:10	Restid: 1 h 58 min (jfr körtid m bil: 1 h 10 min)
15:12	15:56	16:15	17:10	Sista turen till Årjäng
16:12	16:56			
17:12	17:56			

Här behövs vidare dialog med kollektivtrafiknämnderna i Västra Götalandsregionen respektive Region Värmland och i förlängningen trafikbolagen Västtrafik och Värmlandstrafik.

När det gäller avstånd för pendling med bil ser tillgängligheten ut som följer:

- Bengtsfors 32 km
- Mellerud 22,2 km

- Åmål 61-75 km (beroende på vald färdväg)
- Dals-Ed 29,6 km
- Färgelanda 30,6 km
- Årjäng 81 km

Lokaliseringen kommer att kunna medge god tillgång till avgiftsfri parkering. Redan idag finns ganska stora parkeringsytor direkt i anslutning till byggnad 12.

Bäckefors är också näbart inom rimlig tid från Halden i Norge (73 km). I Halden finns Høgskolen i Østfold med vilken Högskolan Väst för närvarande fördjupar sitt samarbete.

I Västtågsutredningen framgår att man från Västra Götalandsregionen ser ett tågstopp i Bäckefors och ytterligare ett par stationsorter inom ramen för lokaltågtrafik Trollhättan-Halden som en realistisk möjlighet, dock på ganska lång sikt. Vid kontakt med ansvarig tjänsteman på Västra Götalandsregionen¹³ framgår att planeringen är avhängig hur arbetet framskrider för fjärrtågsförbindelsen Göteborg – Oslo. Han framhåller dock att målsättningen är att öppna de berörda stationerna (Brålanda, Dals-Rostock och Bäckefors) så snart som möjligt.

Service

I dagsläget finns tillgång till följande service på sjukhusområdet eller i tätorten Bäckefors:

- Brittias café på Dalslands sjukhus serverar fika och lunch alla vardagar. Enligt uppgift från Västfastigheter finns intresse för expansion.
- Simbassäng på sjukhusområdet. Nyttjas idag för rehab-verksamhet men ska enligt Västfastigheter även kunna användas av studenter för träning och rekreation.
- Bensinstation och servicebutik i korsningen rv 172 och rv 166 (ungefär 1 km från sjukhusområdet)
- Restaurang och café Färdshuset Facklan i anslutning till bensinstationen, öppet alla vardagar 9-18
- I tätorten (centrum ligger ca 1,5 km från sjukhusområdet) finns en Coop-butik, pizzeria, någon klädbutik, biblioteksfilial m.m.

Som kuriosa kan nämnas att det rätt nyligen etablerats ett ölbryggeri på orten, Brukskällan. Verksamheten expanderar för närvarande, distribuerar mot lokala restauranger samt från 2020 även mot Systembolaget. Man anordnar återkommande ölprovningar, After Work m.m.

¹³ Pontus Gunnäs, handläggare infrastruktur, trafik och kollektivtrafikfrågor

6. Kompetensbehov

Det finns omfattande behov av att rekrytera kvalificerad och specialiserad kompetens till näringsliv och offentlig verksamhet i samtliga berörda kommuner. Vid möten och dialog med näringslivscoordinatorer samt likaledes HR-chefer från samtliga kommuner har vi fått ta del av analyser av kompetensbehov, såväl från näringslivet som från offentlig sektor. Vi har tagit del av de behovsanalyser som genomförts i samtliga kommuner. Därtill har Årjäng lämnat särskild input genom ”Stora jobbstudien”¹⁴ som genomförts i samarbete med Kairos Future och ett 20-tal andra kommuner. Åmål har bidragit med den analys av arbetslösheten i Åmål som genomförts av *Henrietta Huzell* vid Karlstads universitet¹⁵. Vissa enskilda inspel har lämnats i samband med möten och telefonavstämningar. Ett exempel är Åmål som anmält intresse hos Kriminalvården om att utgöra etableringsort för ett nytt fängelse, där högskoleutbildad kompetens kommer att bli efterfrågad. Ett annat exempel är Polismyndigheten som arbetar för att få fler lokalt förankrade polisanställda och på eget initiativ tagit kontakt med oss. Man efterfrågar såväl fler sökande från Dalsland till polisutbildningen, som utredarkompetens till Polisens kontaktcenter (PKC) i Bengtsfors respektive ordinarie utredningsverksamhet i polisområde Fyrbodalen.

Nedan listas ett antal av de yrkesområden där det – utifrån vår tolkning – finns behov av kompetens med högskole- eller YH-utbildning i de berörda kommunerna.

Rekryteringsbehoven ser olika ut i olika kommuner.

- Lärare – flera kategorier (inkl. förskollärare)
- Sjuksköterskor
- Andra vård- och omsorgsprofessioner (t.ex. medicinsk sekreterare)
- Ingenjörer/tekniker (både högskole- och YH-nivå)
- Socionomer/socialpedagoger
- Kompetens för kriminalvård
- IT-området (system-/datavetare)
- Ekonomer
- Kompetens för besöksnäringen
- Handläggare-/utredarkompetens
- Skog- och naturbrukskompetens

I vår dialog med tänkbara utbildningsanordnare har de utpekade kompetensbehoven funnits med som underlag. Viktigt är också att ta hänsyn till de utbildningsområden som resultaten från enkäten om studieintresse visar på. Se vidare under följande avsnitt.

¹⁴ https://www.arjang.se/Documents/Naringsliv_arbete/Stora%20Jobbstudien.pdf

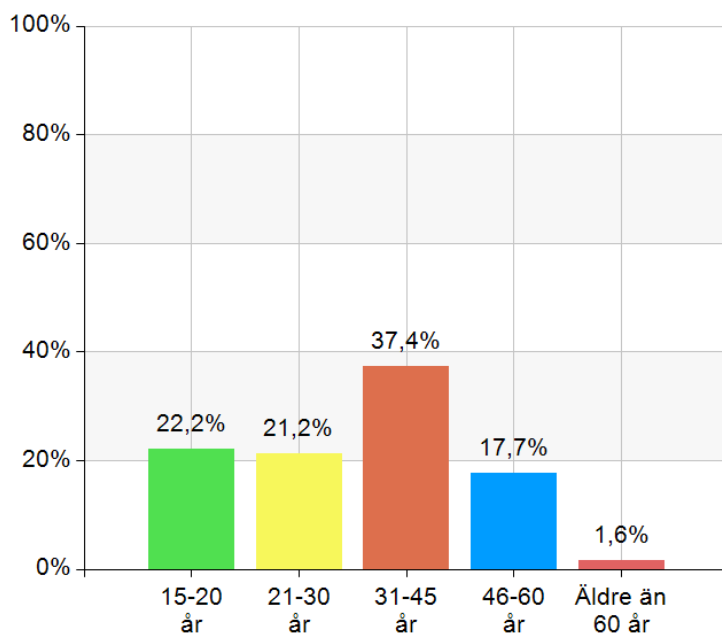
¹⁵ <https://www.amal.se/media/470302/slutrappport-amal.pdf>

7. Intresse för eftergymnasiala studier

En enkätundersökning har genomförts under förstudiens sista veckor, för att i möjligaste mån samla kunskap om intresset för högre studier och studier inom Yrkeshögskolan i de aktuella kommunerna. Enkäten har besvarats av gymnasieelever, vuxenstuderande och ett antal yrkesverksamma och andra som uppmärksammat enkäten via kommunernas webbplats eller Facebooksida. Totalt inkom 514 st enkätsvar.

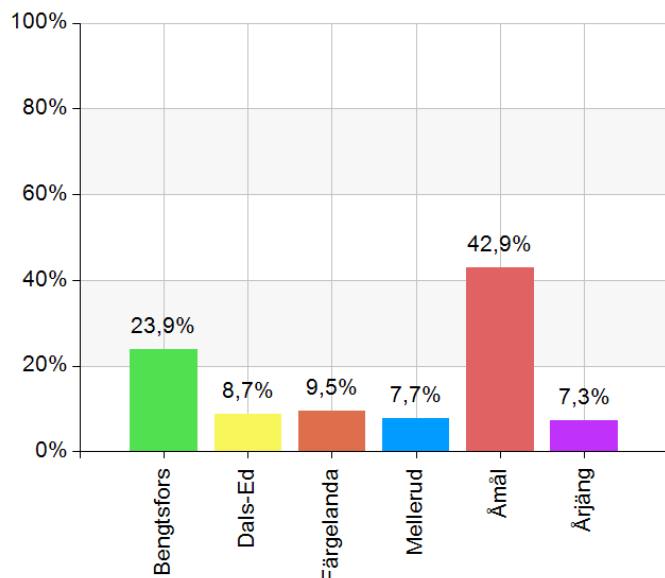
Vilka har svarat? Respondenter och svarsfrekvens

Majoriteten av de som svarat på enkäten ligger inom åldersspannet 31-60 år (cirka 55 %), varav de flesta var mellan 31-45 år (37,4 %). I övrigt är svarsfrekvensen ganska jämnt fördelad över åldersintervallen.

Figur 1: Åldersfördelning bland de 514 som svarat på enkäten.

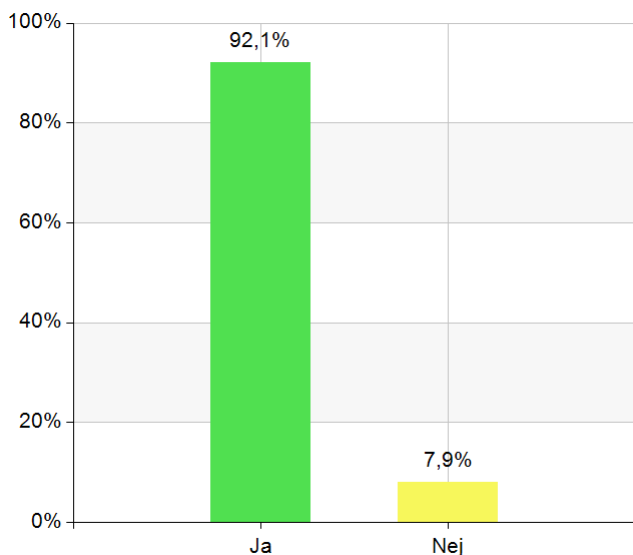
En övervägande andel av de svarande är kvinnor (77,8%), jämfört med andelen män som endast var 21,8%. 0,4% har angivit "annat" på frågan om kön. Flest antal av de svarande är bosatta i Åmål (42,9 %), följt av Bengtsfors (23,9 %). I övrigt är fördelningen jämn över de deltagande kommunerna. Generellt har alla frågor i enkäten haft en svarsfrekvens över 96 %.

Figur 2: Andel enkätsvar från resp. kommun.

Studieintresse och önskemål om utbildningsinriktningar

Av de som svarat på enkäten har 94,6 % planer på att studera vidare på högre nivå, och 92,1 % kan tänka sig att studera på Campus Dalsland om det blir verklighet. Vanligaste orsaken till att man inte vill studera på ett eventuellt nytt campus i Dalsland är att man vill flytta till annan ort, helst någon lite större stad. Några har också angett att man vill läsa utbildningar som man inte tror kommer att ges, exempelvis Polis eller stridspilot.

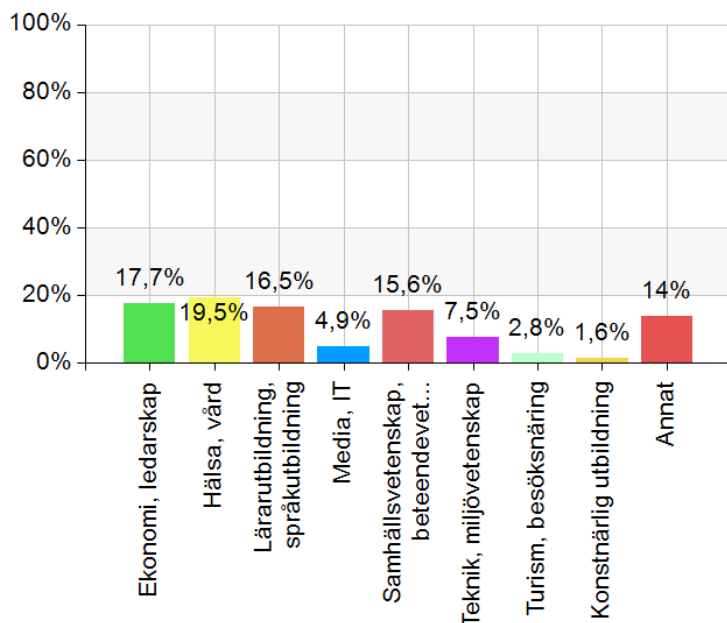

Figur 3: Svarsfördelning på frågan "Om Campus Dalsland blir verklighet, kan du då tänka dig att studera där?"

Bland de få som svarat att man inte är intresserad av högre studier anges skäl som hög ålder, skoltrötthet, att man redan har ett jobb eller att man vill ta en paus för resor eller arbete. Det förekommer dock också intressanta kommentarer där man inte vill studera för egen del, men ser ett behov av tillgång på kompetent personal eller att man har medarbetare som vill studera, men inte genom att flytta från orten.

De typer av utbildningar som till största delen efterfrågas är ”Flerårig utbildning som leder till examen” och ”Utbildning som leder till ett yrke”. Det finns också ett relativt stort intresse av kortare utbildningar och kurser för kompetensutveckling och som kan kombineras med arbete.

De utbildningsinriktningar som visats störst intresse i enkäten är ”Ekonomi, ledarskap”, ”Hälsa, vård”, ”Läro- och språkutbildning”, samt ”Samhällsvetenskap, beteendevetenskap”. Även utbildningar inom teknik och miljövetenskap är intressanta.

Figur 4: Svarsfördelning på frågan om vilken inriktning på utbildning som den svarande är intresserad av.

Bland de som svarat ”Annat” på önskemål om utbildningsinriktning, kan man i kommentarerna läsa att utbildningar inom djurvård, skog/natur, lantbruk, byggnadsteknik, mäklare, juridik, programmering, polis m.m. är intressanta.

Utbildningsform och studietakt

Av de svarande vill 47,8 % studera på heltid och 39 % vill studera på deltid. 13,2 % har svarat att de inte vet, vilket även skulle kunna tolkas som att studietakten inte har någon större betydelse. Av de som svarat att man vill studera på deltid är den absolut vanligaste orsaken att man vill kunna kombinera studier med arbete. Flera anger också att man måste kunna få ihop livspusslet med familjen och fritidsaktiviteter, ekonomiska orsaker eller att man inte mår med att studera på heltid.

På frågan om hur man vill studera, svarar 58,5 % att man vill studera på ett bra lokalt campus, exempelvis på ett eventuellt Campus Dalsland. 21,3 % svarar att de vill studera hemifrån på distans och endast 14,6 % kan tänka sig att flytta till annan ort för att studera. Bland kommentarerna kan man också se att ett flertal gärna kombinerar studier på campus med distansstudier och praktik. 6,3 % har svarat ”annat”.

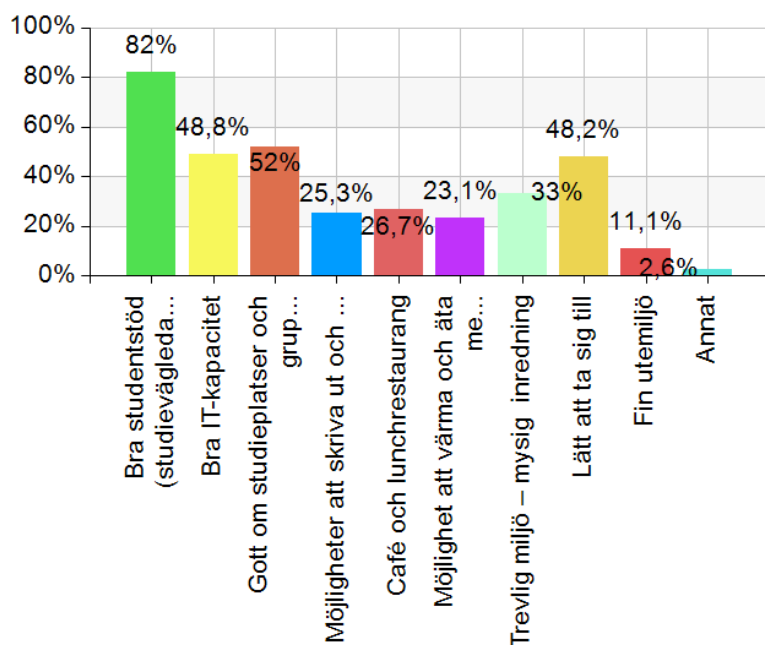
Bakgrund till studieintresse

Den största andelen (37,4 %) anger att syftet med studierna är möjligheten att genom detta kunna få ett mer intressant jobb. 21,3 % vill studera för att kunna få ett jobb och 24,3 % har

som målsättning att få ett mer välbetalt jobb. En betydande andel (10,9 %) anger att man vill studera för att det är roligt och 6,1 % har svarat ”annat”. Bland kommentarerna anges syften som att bli legitimerad, att höja sin kompetens inom sitt nuvarande jobb och hålla sig à juor eller höja sin utbildningsnivå.

Utformningen av Campus och studiemiljön

Enkäten omfattar frågor om utformning av lokaler och utemiljö, infrastruktur och IT, samt servicefunktioner. Den enligt enkätsvaren absolut viktigaste förutsättningen (82 % har angett detta) är ett bra studentstöd som omfattar studievägledning, handledning, IT-stöd mm. Utöver detta är de tre viktigaste förutsättningarna, i fallande ordning; gott om studierum/grupprum, bra IT-kapacitet, samt att det är lätt att ta sig till campus. Många anger också att det är viktigt med en mysig miljö med tillgång till café och restaurang, samt möjlighet att värma medhavd mat. Bland kommentarerna kan man läsa att god undervisningskvalitet är prioriterat, men även att utbudet matchar de kompetensbehov som kommunerna ser idag.

Figur 5: Svarsfördelning på frågan som rör utformningen av Campus Dalsland och studiemiljön.

Övriga kommentarer

Bland de övriga kommentarerna tas en mängd olika frågor och aspekter upp inom såväl utbildningsutbud och möjligheten att läsa utbildningar från flera olika lärosäten, som var det vore lämpligt att placera ett campus och Dalslands framtida utveckling.

Utbildningsinriktningar som tas upp i kommentarerna är bland annat socionom, lantmätaringenjör, IT och programmering, djurvård/veterinär, arbetsmiljö, miljöteknik, vård och omsorg, medicinsk sekreterare, miljö och många fler.

Generellt har de som svarat på enkäten gett många positiva kommentarer kring en eventuell etablering av ett Campus Dalsland.

Några av många kommentarer:

- *”Vi behöver ett Campus här i Dalsland så man slipper åka. Tänka på miljön och ge oss möjligheten att få en högre utbildad befolkning. Önskan är Sjuksköterska eller Medicinsk sekreterare”*
- *”Jag läser just nu på distans och skulle väldigt gärna vilja ha en plats utanför hemmet”*
- *”Bra om Campus kan ta kurser från många lärosäten...”*
- *”Jag ser detta som ett sätt att locka invånare till vår lilla kommun, så vi fortsätter att överleva....”*
- *”Erbjud distansstudier online även på Campus, för att kombinera fördelen med arbete i grupp med möjlighet att studera mot vilket lärosäte som helst i Sverige! Miljötänk, återvinning, hushålla med resurser, solceller, samåkning, vegetarisk mat... Var ledande inom hållbarhet!”*
- *”Bor ej i Dalsland men kan tänka mig att flytta dit om utbildningsmöjligheterna blir bättre.”*
- *”Jag försköt att läsa i högskolan väst men det är svårt att pendla från Bengtsfors till Trollhättan, inriktning som jag valt är relaterat till min innan detta studier och kan man inte läsa den på distans. Jag kan inte även flytta till Trollhättan och läsa ditt pga jag jobbar nu och vill gärna studera på deltid.”*
- *”En kombo av distans å närhet till Campus vore toppen”*
- *- ”Jag hade önskar att det blev ett centrum för distansutbildning. Alla vill inte flytta långt hemifrån men kanske ändå önskar sig en bra utbildning. Det är inte heller säkert att alla har en så bra studiemiljö hemma. Jag hade önskat att det blev ett stort samarbete så att de som läser olika kurser på distans kunde samlas och läsa ihop samt ha tillgång till lärare.”*
- *”Vill kunna kombinera med arbete för att kunna försörja mig och samtidigt utveckla mig”*
- *”För egen del kompetensutveckling. För Dalslands del, för att unga och gamla ska kunna bo här, andra ska kunna flytta hit. Vi kan bryta alla ystra siffror om arbetslöshet och dåliga förutsättningar genom att ge medborgarna här möjlighet att studera. Folk kanske faktiskt vill flytta hit om det går att studera.”*
- *”Lycka till, hoppas ni blir en varaktig verklighet!”*

Sammanfattning av resultatet

Sammanfattningsvis kan sägas att enkäten har fått ett bra gensvar, och man slås av den entusiasm och de förhoppningar som lyser igenom i kommentarerna. Den visar också på att många har planer på högre studier; man vet också vad man vill studera och på vilket sätt. Den absoluta majoriteten av de svarande ser också mycket positivt på att studera vid ett eventuellt framtida Campus Dalsland. Antalet svar som inkommit är över 500, vilket är mycket positivt med tanke på den korta tidsperiod som enkäten genomförts på. Roligt att se är också att de studieinriktningar som man visar intresse för, ligger i samma riktning som resultaten från de behovskartläggningar som gjorts av kommunerna. Pusselbiten som saknas för att möta kompetensbristen ser ut att vara tillgången på utbildningsmöjligheter.

Resultatet av enkäten ger också upphov till vissa funderingar kring studieintresse, kopplat till kön och ålder. Tre fjärdedelar av de som besvarat enkäten är kvinnor och över hälften av alla som svarat är äldre än 30 år. Vad kan detta bero på? Är kvinnor överlag mer studiemotiverade? Har kvinnor svårare att flytta på sig för att studera på annan ort? Har män

större intresse av yrken som inte kräver högre utbildning? Detta är bara lösa spekulationer, men dock intressanta aspekter av enkätens resultat.

När det gäller placering av ett campus finns det naturligtvis olika synpunkter bland kommentarerna och man önskar inte helt överraskande att det skulle förläggas i hemkommunen. Det är dock få kommentarer som rör den geografiska placeringen.

På området som rör utformningen av själva campus och studiemiljön är den i särklass viktigaste faktorn studentstöd i form av studie- och yrkesvägledning, IT-stöd och handledning. Men andra viktiga faktorer visar på vikten av en god akademisk studiemiljö med bra möjligheter till eget eller grupparbeten, god IT-kapacitet, samt service i form av fika och lunchmöjligheter.

Avslutningsvis kan resultatet summeras i att bland de som svarat på enkäten finns ett stort intresse för att utbilda sig och en förhoppning att det skall satsas i Dalsland. Mellan raderna kan tyvärr också utläsas en oro för att det inte skall bli något av och i vissa fall en viss cynism kring Dalsland som en avfolkningsbygd där bara äldre och arbetslösa blir kvar. Enkätstudien visar genom detta också på att en satsning på ett Campus Dalsland är så mycket mer än en utbildningsfråga. Det är en fråga om tillväxt och att utveckla möjligheter till att bo och verka i en fantastisk miljö med stor potential, inte minst genom en växande turism. Människor vill gärna bo på landsbygden, men ha stadens tillgänglighet.

8. Samverkanspartners och möjligt utbildningsutbud

Ett framtida utbildningsutbud vid Campus Dalsland bör svara upp mot de kompetensbehov som lyfts fram från näringsliv och offentliga arbetsgivare. Det är också viktigt att utbudet matchar utbildningsintresset hos invånarna i de sex kommunerna – såväl unga som vuxna studerande och yrkesverksamma. Några utbildningsområden kan bli viktigare än andra och förtjänar särskilda överväganden och reflektioner. Utifrån de underlag vi sett och de dialoger vi haft under hösten 2020 kan en ”priorlista” över högprioriterade utbildningsområden att erbjuda vid Campus Dalsland se ut ungefär som följer:

- Vårdutbildningar
- Lärarutbildningar
- IT-utbildningar
- Teknikutbildningar
- Polisutbildning
- Ekonomutbildningar
- Administratör-/utredarutbildningar
- Utbildningar för besöksnäringen
- Skogliga utbildningar

Om verksamheten vid Campus Dalsland har en väl utbyggd och modern IT-infrastruktur, samt en hög IT-kompetens kan det finnas en spännande möjlighet att koppla samman vårdutbildningar med IT och digitalisering. Vården och även omsorgen står inför stora utmaningar med en ökande andel äldre, och samtidigt stora behov av fler utbildande medarbetare. IT öppnar många möjligheter för utveckling av både kvalitet och effektivitet om det nyttjas på rätt sätt. För att säkerställa att digitaliseringen bidrar till förbättringar inom rätt

områden, vore det troligen gynnsamt om vårdutbildade också har en ökad digital kompetens. Här kan finnas en särskilt intressant ”nisch” för Campus Dalsland. En annan möjlighet som kan vara värd att undersöka är utbildningar med koppling till den befintliga rehabiliteringsverksamheten på Dalslands sjukhus.

Alla utbildningar kan givetvis inte starta direkt; den övergripande planeringen är helt avhängig hur väl man lyckas engagera och avtala med utbildningsanordnare om att förlägga utbildning på Campus Dalsland.

Utbildningsanordnare eftergymnasial utbildning

Under arbetet med förstudien har kontakt tagits med ett antal utbildningsanordnare där vi gjort bedömningen att intresse skulle kunna finnas att förlägga utbildning på Campus Dalsland. Här nedan listas de utbildningsanordnare som vi varit i kontakt med och i vilken utsträckning dessa uttryckt positivt intresse för att förlägga utbildning på Campus Dalsland.

Utbildningsanordnare	Möjliga utbildningar	Kommentar
Högskolan Väst	<ul style="list-style-type: none"> • Sjuksköterskeutbildning (2022) • Vidareutbildning undersköterska till sjuksköterska • Korta skraddarsydda kurser för industrianställda • Socialpsykiatrisk vård (på sikt) 	Det finns en särskilt värdefull dimension i att förlägga en sjuksköterskeutbildning i direkt anslutning till en sjukhusmiljö med många kliniker och även primärvårdsverksamhet. Med Arbetsintegrerat lärande som profil passar denna inramning Högskolan Västs sjuksköterskeutbildning väl.
Karlstads universitet	<ul style="list-style-type: none"> • Lärarutbildning (vilken nivå och inriktning får diskuteras i dialog) • Turismutbildning (ska övervägas) • Kurser inom processteknik eller annan teknisk utbildning (ska övervägas) 	Samråd och möte med högsta ledningen har hållits under hösten. Man visar tydligt intresse och markerar att man värderar initiativet Campus Dalsland högt.
Polismyndigheten	<ul style="list-style-type: none"> • Preparandår inför Polisutbildningen • Campus Dalsland som studiemiljö för distansstuderande på Polisutbildningen 	Polismyndigheten har tagit direktkontakt med förstudieteamet. En liknande preparandutbildning finns i nuläget på Viskadalens folkhögskola: https://xn--a-folkhgskolorna-swb.se/kurs/polispreparandutbildningen/
Kunskapsförbundet Väst	<ul style="list-style-type: none"> • Medicinsk sekreterare YH • Andra YH-utbildningar kan bli aktuella 	KFV anger att man kommer att lyfta fram Campus Dalsland som viktig nod att förlägga distansutbildning på i samtliga YH-ansökningar framöver. Man är angelägen om att utöka sin samverkan med kommunerna i Dalsland.

Karlstads Teknikcenter	<ul style="list-style-type: none"> • Processtekniker YH • Automationstekniker YH 	KTC markerar tydligt intresse att förlägga utbildning på Campus Dalsland. Dialogmöte har hållits och man tar upp frågan i ledningsgrupp.
FEI – Företagsekonomiska institutet	<ul style="list-style-type: none"> • Flera möjliga YH-utbildningar där man kan förlägga grupper till Campus Dalsland (2022 och framåt) 	FEI gör under kommande år en storsatsning på YH-utbildningar för lärcentra/lokala campus i hela landet och ansöker om ett 20-tal utbildningar. FEI har en egen utbildningsplattform som heter FEI-FLEX och som medger att man jobbar med mindre studiegrupper på varje campus. Man är mycket intresserad och vill ha fördjupad kontakt.
Høgskolen i Østfold	Ännu ej specificerat	Uttrycker starkt intresse för idén om Campus Dalsland, både för att förlägga utbildningar men inte minst som mötesplats för FoU-samarbete med HV.
Göteborgs universitet		Göteborgs universitet ger sedan 2000 kandidat- och masterutbildningar inom det konstnärliga området vid HDK Valand Steneby i Dals Långed. GU ser positivt på etableringen av Campus Dalsland men kan i nuläget inte ange specifika utbildningar man önskar förlägga där.

Andra tänkbara utbildningsanordnare att föra resonemang med:

- Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, om högskoleutbildningar på skogliga området
- Folkuniversitetet, FU, om YH-utbildningar på skogliga området
- BYS (Biologiska Yrkeshögskolan, Skara) om utbildningar med inriktning på djursjukvård

Andra samverkanspartners

Under förstudien har vi undersökt intresset hos andra samverkanspartners än utbildningsanordnare att dra nytta av ett kommande Campus Dalsland. Gensvaret är rakt igenom positivt. Innovatum Science Park i Trollhättan (som har i uppdrag att arbeta med innovation och näringslivsutveckling i hela Fyrbodalområdet) ser exempelvis flera möjligheter: mötesplats, anknytning med arbetsplatser för startupföretag med Dalslandsanknytning, utvecklingsprojekt etc.

Campus Dalsland kan också komma att lämpa sig väl för andra aktörer med näringslivsfokus och/eller koppling till det lokala och regionala innovationssystemet som på motsvarande sätt behöver anordna möten i Dalslandsområdet, såsom IUC Väst, Almi, Connect Väst, Fyrbodals kommunalförbund, Västra Götalandsregionen osv.

Miljön på Campus Dalsland kan också visa sig attraktiv som mötesplats för de involverade kommunerna och utbildningsanordnarna, liksom för andra aktörer som ser logistikfördelar

med en välutrustad mötesplats: exempelvis lokala företag med behov av en kvalificerad och säker IT-miljö för nationella och internationella möten.

Sammantaget kan en mötesverksamhet få växa fram över tid och på sikt även utgöra en inkomstkälla för Campus Dalsland.

9. Bemanning

Under uppbyggnadsåret 2021 gör vi bedömningen att en heltids projekt-/verksamhetsledare täcker bemanningsbehovet. Funktionen behöver ansvara för ett helt spektrum av arbetsområden: att utveckla kontakterna med lärosäten och YH-anordnare, att arbeta tillsammans med fastighetsförvaltare i färdigställandet av lokalerna, att utveckla ekonomisk planering och verksamhetsplanering, att samverka med utbildnings- och näringslivsföreträdare i hela området samt att samråda med kommunernas ledningskonstellation om inriktning på arbetet. I uppgiften ingår också att arbeta för finansiering av verksamheten på kort och lång sikt. Dessutom ska projekt-/verksamhetsledaren leda rekryteringen av medarbetare för de första årens verksamhet.

Från och med verksamhetsstart 2022 behövs en heltids teknikansvarig, för att säkra upp genomförandet av all den undervisning och de möten som ska ske genom videokonferenssystem och andra digitala plattformar.

En studentstödsfunktion behövs redan första verksamhetsåret 2022. Kanske kan den funktionen bemannas till 50 % år 2022 och därefter från och med 2023 med 100 %. Bemanningen på längre sikt blir avhängig av vilka typer av utbildningar som kommer att ges. En YH-utbildning med fast lokalisering på Campus Dalsland kan exempelvis sannolikt medge anställning av en utbildningsledare kopplad till programmet.

10. Finansiering och intäktsmöjligheter

Ett kommande Campus Dalsland vilar i de ansvariga kommunernas händer, men också på god samverkan med aktörer som kan utgöra en del av verksamheten eller som kan bidra genom att stötta verksamheten ekonomiskt. De ansvariga kommunerna måste för trovärdighetens skull tydligt och uthålligt medverka i finansieringen av Campus Dalsland. Externa finansiärs intresse för att stötta verksamheten är avgörande för om Campus Dalsland kan förverkligas. Finansiärernas engagemang förutsätter ett konkret ekonomiskt åtagande från alla ingående kommuner.

Under förstudien har vi inlett och utvecklat dialog med flera olika tänkbara externa finansiärer. Västra Götalandsregionen är en central aktör som visar tydligt intresse att medfinansiera Campus Dalsland genom tillväxtmedel som Regionutvecklingsnämnden styr över. Där finns en pågående, positiv dialog kring hur detta kan hanteras. Fyrbodals kommunalförbund har i sin tur angivit att man är villig att bidra med finansiering och då allra helst under de första uppbyggnadsåren. En första projektansökan är under utarbetande. Kontakter har tagits med Region Värmland som på motsvarande sätt visar stort intresse och engagemang för idén om ett Campus Dalsland, under förutsättning att Årjängs kommun medverkar som intressent och ”delägarkommun”. Dalslands Sparbank är intresserad av att

bidra och visar positivt intresse för Campus Dalsland men påpekar att banken i nuläget är förhindrad att stötta på grund av att bankernas utdelning är bromsad eller stoppad åtminstone under 2020. Möjligheter kan ev. uppstå från 2021.

Västra Götalandsregionen står ju även som ägare av den fastighet där Campus Dalsland planeras att förläggas, genom sitt fastighetsbolag Västfastigheter. Västfastigheter styrs av Västra Götalandsregionens fastighetsnämnd. En intensiv och viktig dialog pågår i skrivande stund med ansvarig fastighetschef och fastighetsförvaltare för de tilltänkta lokalerna angående möjlig omdaning och utformning av lokalerna för Campus Dalslands verksamhet. Information har givits om tänkbara hyresnivåer, där man anger att nuvarande verksamheter betalar ca 1.500 kr/kvm och år. Det är en hög hyresnivå med tanke på lokaliseringssort. En vidare politisk kontakt med fastighetsnämnden och/eller andra nivåer inom regionens styre kan förhoppningsvis ge öppningar för att diskutera och justera ner hyresnivåerna. Nedanstående budget-/finansieringsskiss utgår emellertid från den höga (eller ännu högre) hyresnivån. En lägre hyra skulle förbättra förutsättningarna för verksamhetens finansiering avsevärt plus att det skulle ge hållbara utsikter för expansion när verksamheten växer.

I finansieringsöversikten (som givetvis är en skiss) finns en möjlig post där verksamheten kan generera intäkter genom uthyrning av möteslokaler och -utrustning, en möjlighet som skulle kunna bli intressant för näringsliv och andra aktörer i området.

Budgetöversikt

2021 (uppbyggnadsår)

Lön projektledare 100 %	900.000	
Hyra kontor + möteslokaler	150.000	
Inköp av utrustning	100.000	
Resor, övriga utgifter	50.000	
Utvecklingskostnader	200.000	
	1.400.000	

2022 (verksamhetsstart, 1-2 utbildningar går igång, mötesverksamhet m.m.)

Lön projektledare 100 %	900.000	
Tekniker 100 %	630.000	
Studentstöd 50 %	350.000	
Lokalhyra etapp 1 – del av plan 1	800.000	Bedömning 300 kvm + inglasad yta
Resor, övriga utgifter	50.000	
Inköp av utrustning	500.000	
Utvecklingskostnader	300.000	
	3.530.000	

2023 (lokaler etapp 1 klara, ytterligare någon utbildning startar, utökad mötesverksamhet etc)

Lön projektledare	900.000	
Tekniker 100 %	630.000	
Studentstöd 100 %	650.000	
Lokalhyra etapp 2 – hela plan 1	1.200.000	Bedömning 500 kvm + inglasad yta
Inköp av utrustning	300.000	
Resor, övriga utgifter	50.000	
Utvecklingskostnader	300.000	
	4.030.000	

Finansieringsöversikt

2021

Kommunerna	1.050.000	175' per kommun
Fyrbodals kommunalförbund	350.000	
	1.400.000	

2022

Kommunerna	1.050.000	175' per kommun
VGR	1.000.000	
Fyrbodals kommunalförbund	250.000	
Högskolan Väst/projektet ”Ökad högskoleövergång i Fyrbodals” (delfinansiering av studentstöd)	150.000	
Dalslands Sparbank	200.000	
Skolverket	500.000	
Region Värmland	200.000	
Hysesintäkter från externa aktörer	20.000	
	3.370.000	(underskott 160')

2023

Kommunerna	1.050.000	175' per kommun
VGR	1.500.000	
Fyrbodals kommunalförbund	200.000	
Högskolan Väst/projektet ”Ökad högskoleövergång i Fyrbodals” (delfinansiering av studentstöd)	150.000	
Dalslands Sparbank	200.000	
Skolverket	500.000	
Region Värmland	200.000	

Hysesintäkter från externa aktörer	50.000	
	3.850.000	(underskott 180')

2024 och framåt

Finansieringen blir avhängig av hur uthålligt stöd man kan få från VGR och Fyrbodals kommunalförbund och förhoppningsvis Region Värmland. Skolverkets stöd är kortsiktigt, ett år i taget men kan riktas mot t.ex. inköp av utrustning. Detsamma gäller möjligt stöd från Dalslands Sparbank. Efter de första åren kan man rimligen börja räkna hem skatteintäkter på investeringen i ett Campus Dalsland, genom högutbildade som bemannar tjänster och bor kvar i området.

Ett ”wild card” för finansiering kan vara Vinnova som kommer att göra utlysningar samt satsa på vissa strategiska projekt inom området ”Kompetensförsörjning och livslångt lärande”. I den nyligen framlagda forsknings- och innovationspropositionen¹⁶ tillförs Vinnova och även andra aktörer ytterligare medel för dessa syften.

11. Tidplan

Vår bedömning är att arbetet för att bygga upp, utveckla och etablera Campus Dalsland bör tas i några huvudsakliga steg för att åstadkomma en stabil grund för hållbarhet i verksamheten:

Fas	Bedömd tidsperiod	Huvudfokus
Fas I	2021	Uppbyggnadsår då projekt/verksamhetsledare arbetar med att utveckla kontakterna med lärosäten och YH-anordnare, att arbeta tillsammans med fastighetsförvaltare i färdigställandet av lokalerna, att utveckla ekonomisk planering och verksamhetsplanering, att samverka med utbildnings- och näringslivsföreträdare i hela området samt att samråda med kommunernas ledningskonstellation om inriktning på arbetet. I uppgiften ingår också att arbeta för finansiering av verksamheten på kort och lång sikt, samt att rekrytera medarbetare för de första årens bemanning.
Fas II	2022	Första verksamhetsåret då minst en flerårig utbildning startar senast höstterminen 2022. Viss mötesverksamhet. Distansstudenter kan använda lokalerna för självstudier, utskrifter och tentamina.
Fas III	2023	Andra verksamhetsåret och första året då någon studiegrupp går in på sin andra årskurs och ytterligare utbildningar startar. Lokalerna

¹⁶ <https://www.regeringen.se/4af915/contentassets/da8732af87a14b689658dadcfb2d3777/forskning-frihet-framtid--kunskap-och-innovation-for-sverige.pdf>

		blir sannolikt välfyllda och schemaläggning och teknisk planering blir centrala för verksamheten.
Fas IV	2024 och framåt	Tredje verksamhetsåret och förberedelse för expansion av verksamheten och utökad lokalyta.

12. Sammanfattning och rekommendationer

I denna förstudie har vi undersökt förutsättningarna för att bygga upp och etablera ett Campus Dalsland. Ett antal olika parametrar har undersökts, analyserats och bedömts. Sammanfattningsvis menar vi att potentialen är mycket stor, och att de kommande åren kan vara avgörande för hur utvecklingen kan komma att gestalta sig över lång tid i området.

Det finns ett uppdämt behov av eftergymnasial utbildning i Dalsland-Årjäng och alla vill inte flytta för att utbilda sig. Den enkät om studieintresse som ingått i förstudien visar på ett mycket stort intresse för att studera på ett kommande Campus Dalsland – såväl för grundutbildning som för påbyggnad och kompetensutveckling. Campus Dalsland skulle öppna nya möjligheter för många intresserade i kommunerna.

Det finns också ett stort behov av kvalificerad och högt utbildad kompetens i näringsliv och offentlig verksamhet i området. Att utöka rekryteringsbasen och dessutom med medarbetare som bor i eller nära den egna kommunen skulle ha stort värde för många arbetsgivare.

Förutsättningarna att bygga upp och etablera ett Campus Dalsland är mycket goda och särskilt gynnsamma just nu. Genom Landsbygdkommittén lyftes frågan om ökad tillgång till högre utbildning i hela landet. Just nu färgas den aktuella diskussionen rörande högre utbildning av denna fråga. Nya Vägarprojektet har verkat i den andan sedan 2013 och särskilt kraftfullt sedan 2017 då vi fick Vinnovas stöd att fördjupa oss i frågorna, lärosäten och kommuner tillsammans. Vi befinner oss också i en period med fokus på behov av omställning för regioner eller delar av regioner. Dalsland är ett utpekade område med behov av omställningsinsatser. Årjäng som gränsbygd har stora utmaningar i kölvattnet av pandemin.

Förutom det faktum att frågan om tillgång till högre utbildning i hela landet har stor aktualitet, finns ett antal andra mycket viktiga faktorer som bidrar till de goda förutsättningarna för Campus Dalsland:

1. Kompetensbehoven i näringsliv och offentlig verksamhet i området kommer att fortsätta att vara stora under överblickbar tid. Nya verksamheter kan tillkomma och fler yrken kräver eftergymnasial utbildning.
2. De tillfrågade utbildningsanordnarna är aktivt intresserade (Högskolan Väst, Karlstads universitet, Kunskapsförbundet Väst, Karlstads Teknikcenter, Polismyndigheten m.fl.)
3. Andra aktörer vill ”hänga på” (Innovatum Science Park, projektet ”Innovationsplattform Dalsland” m.fl.) och ser Campus Dalsland som en kommande värdefull mötesplats för utveckling.

4. Campus Dalsland kan bli ett nav för att bygga upp FoU-satsningar, inte minst tack vare utvecklat forskningsamarbete mellan Högskolan Väst och Högskolen i Östfold
5. Campus Dalsland kan bli en attraktiv miljö för startupbolag och för människor som efterfrågar en bra distansarbetsplats.
6. Regionalt utvecklingsansvariga ser stora behov av omställning och ”lyft” för Dalsland.

Etablering av ett Campus Dalsland skulle kunna bli en central drivkraft för nytändning och utveckling i Dalsland och Årjäng. Det skulle också kunna ge reella effekter i form av höjd utbildningsnivå, minskad utflyttning och förändrad demografi. Campus Dalsland kan bli en viktig hävstång för att vända en delvis negativ utveckling till mer positiva framtidsvyer. Den norska utredningen NOU 2020:15 pekar på just den typen av insatser som centrala. Se vidare i avsnitt 2. Varför Campus Dalsland?

Tack vare att förstudien ingår i Nya Vägarprojektet och ingår i den kontexten kan man göra bedömningen att den på kort tid undersökt och lyft fram viktiga förutsättningar som annars skulle kunna ha tagit mycket längre tid att få fram. Förstudien erbjuder därmed ett ”snabbspår” för de berörda kommunerna att igångsätta en viktig framtidssatsning.

Rekommendationer

Snabb igångsättning: Vår bedömning är att man bör ”smida medan järnet är varmt” och igångsätta uppbyggnadsarbetet snarast. Omdaning av lokaler parallellt med dialog med utbildningsanordnare och planeringsarbete kan ge förutsättningar att komma igång med de första utbildningarna redan 2022. Detta förutsätter rekrytering av en verksamhetsledare tidigt 2021.

Säkra finansieringen: Igångsättning av uppbyggnadsarbetet förutsätter att de berörda kommunerna förbinder sig för finansiering för 2021 samt anger som sin avsikt att bidra hållbart med finansiering under kommande år. Med en sådan struktur som bas finns mycket goda förutsättningar att erhålla stöd från Västra Götalandsregionen, Region Värmland, Fyrbodals kommunalförbund och ev. andra finansiärer.

Fastslå organisationsform: Angående organisationsform skulle vi rekommendera att i första skedet låta en värdkommun stå för huvudmannaskapet och att de andra kommunernas likvärdiga inflytande och medfinansiering regleras via avtal. Under de första åren kan man sedan överväga om man vill sträva mot en annan organisationsform.

Hållbar verksamhet: Vi rekommenderar att man redan från början ser Campus Dalsland som en långsiktig verksamhet med en hållbar struktur för att säkra utveckling och expansion över tid. Campus Dalsland är inte att betrakta som ett projekt utan som en ny och viktig verksamhet i området som ska bidra till utveckling och förändring under många år.